

Asım EKREN
Cumhuriyet Savcısı

Uygulamada
İSTİNAF-CEZA
EL KİTABI

2. Baskı

İlk Derece Mahkemesinin Kesin Kararları

İstinafa Tabi Kararlar

İstinaf Süreci ve Karar Türleri

İstinafta Duruşma

İstinafın Kesin Kararları

308/A İtirazı

Temyize Tabi İstinaf Kararları

Çelişkili Kararlar (Uyuşmazlığın Giderilmesi)

İstinafta Sirayet, Aleyhe Bozma Yasağı

Vekâlet Ücreti Uygulamaları

Sorunlar, Tereddütler, Önerileri

FİLİZ KİTABEVİ

İSTANBUL

2024

Haziran 2024

ISBN: 978-975-368-997-7

BASKI - CİLT

Filiz Kitabevi Basım Yayın Dağıtım
Petrol Ürünleri Sanayi ve Tic. Ltd. Şti.
Matbaacı Sertifika Numarası: 48596

YAYINLAYAN

Filiz Kitabevi Basım Yayın Dağıtım
Petrol Ürünleri Sanayi ve Tic. Ltd. Şti.
Cemal Yener Tosyalı Cad. No: 57/A (113)
Vefa-Fatih/İSTANBUL
Tel: (212) 527 0 718
(850)441 0 359
Faks: (212) 519 20 71

www.filizkitabevi.com

bilgi@filizkitabevi.com

Yayıncı Sertifika Numarası: 48596

Copyright© Bu kitabın Türkiye'deki yayın hakları Filiz Kitabevi Basım Yayın Dağıtım Petrol Ürünleri San. ve Tic. Ltd. Şti.'ne aittir. Her hakkı saklıdır. Hiçbir bölümü ve paragrafı kısmen veya tamamen ya da özet halinde, fotokopi, faksimile veya başka herhangi bir şekilde çoğaltılamaz, dağıtılamaz. Normal ölçüyü aşan iktibaslar yapılamaz. Normal ve kanunî iktibaslarda kaynak gösterilmesi zorunludur.

ÖN SÖZ

Bilindiği üzere 20 Temmuz 2016 tarihi itibariyle yaygın adıyla “istinaf” ama yasal tabirle “bölge adliye mahkemeleri” faaliyete geçmiştir. Böylece, ilk derece (esas) mahkemeleri ile Yargıtay’dan oluşan iki aşamalı adli yargımız üç aşamalıya çıkmıştır. Bunun sonucu olarak, artık bir istisna hariç, kanun yolu itibariyle, ilk derece mahkemelerinden verilen kararlar istinaf incelemesinden geçmeden temyiz için Yargıtay’a gönderilemez. Bu şekilde istinaflar, ilk derece mahkemeleri ile Yargıtay arasında köprü görevini almıştır.

Önemli oranda yenilenen kitabımız, daha çok uygulama ve pratiğe yöneliktir. Mevzuat ile Yargıtay ve istinaf ceza daireleri kararları, kısmen de doktrin incelenmiştir. Uygulamadaki sorun ve tereddütler tartışılmıştır. Yasal değişiklikler ve tüm konularla ilgili olarak çok sayıda güncel kararlar işlenmiştir.

Kitabın; hâkim, cumhuriyet savcısı, avukat ve diğer hukukçu meslektaşlarımıza, bu alanda yapılacak araştırma ve incelemelerde karınca kararınca da olsa bir kaynak olacağını düşünüyoruz. Tüm telif geliri tarafımızdan bağışlandığı için öğrencilere de katkı getirmesini umuyorum. Yazılmasında bana katlanma zahmetini gösteren kıymetli eşim Hülya Hanım’a ve oğlum Alihan’a, çalışmalarıyla destek veren Av. Özer Alişan EKREN’e teşekkür ediyorum. Kitabın basım, yayım ve dağıtımını üstlenen Filiz Kitabevi’ne başarılar diliyorum.

Asım EKREN

Görüş, öneri ve katkı için:

asim.ekren@adalet.gov.tr

İÇİNDEKİLER

KİTABIN ÖZETİ.....	1
---------------------------	----------

I. BÖLÜM

İSTİNAFIN YAPISI ve NİTELİĞİ	35
---	-----------

A) Kanun Yolu, İstinaf ve Temyiz.....	35
1) Nitelik Olarak Kanun Yolu İncelemesi	35
2) Nitelik Olarak İstinaf İncelemesi.....	37
3) İstinaf ve Temyiz İncelemelerinin Karşılaştırılması.....	40
B) İstinafin Yapısı, Organları, Görevleri ve Teftişi	42
1) İstinafin Yapısı, Kurulması, Kaldırılması.....	42
2) İstinafin Organları ve Görevleri.....	44
a) Başkanlık ve Görevleri.....	44
b) Cumhuriyet Başsavcılığı ve Görevleri.....	45
b.1) Cumhuriyet Başsavcısının Görevleri.....	46
b.2) Cumhuriyet Savcısının Görevleri	47
c) Başkanlar Kurulu ve Görevleri	47
d) Adalet Komisyonu ve Görevleri	48
e) Ceza Dairesi ve Görevleri	49
e.1) Ceza Dairesinin Görevleri	49
e.2) Daire Başkanının Görevleri	49
e.3) Daire Üyesinin Görevleri.....	50
f) Müdürlükler	50
3) İstinafin Görevleri ve İstinafta İşbölümü.....	51
a) Birden Fazla Suçta Görevli Dairenin Belirlenmesi	51
b) İstinafta Görev ve Yetki Uyuşmazlığı	52
c) Görevsizlik (Gönderme) Kararının Niteliği	54
4) İstinafin Teftişi	56
C) İstinaf Öncesi Kararların Kanun Yolu	56

II. BÖLÜM**İLK DERECE MAHKEMESİNİN KESİN KARARLARI.....59**

- A) İstinaf Edilemeyen İlk Derece Mahkemesi Kararları59
 B) Kesin Kararın İstinaf Edilmesi.....63
 C) Kesin Kararda Verilmeyen Vekâlet Ücretinin İstinafı70

III. BÖLÜM**İSTİNAFA BAŞVURU71**

- A) Başvuruda Genel Kural ve Doğrudan İstinaf.....71
 B) Başvuru Hakkına Sahip Olanlar.....72
 C) Başvuru Süresi, Yöntemi ve Tebliği75
 1) Elektronik işlemler79
 2) Başka Yere (Mahkemeye) İstinaf Talebi Yapmak79
 3) Tutuklunun İstinaf Talebi80
 4) Tebligat, E-Tebligat ve Süre.....81
 5) Mülhakat Yönünden İstinaf.....85
 6) Posta Yoluyla İstinafa Başvurmak.....85
 7) İstinaf İçin Süre Tutum Dilekçesi Vermek85
 8) Adli Tatilde İstinaf Süresi.....87
 9) İstinaf Başvurusunun Karşı Tarafa Tebliği.....89
 10) Tebligat Eksikliğinin İstinafa Etkisi91
 D) Başvuruda Gerekçenin Belirtilmesi93
 E) Başvuru Yapılmasının Etkisi ve Sonucu97
 F) Başvuruda Yanılma veya Yanıltma98
 1) İstinaf Başvurusunda Tarafların Yanılması98
 2) İstinaf Yolunda Mahkemenin Tarafları Yanıltması.....100
 G) Başvurudan Vazgeme ve Etkisi102
 H) Cumhuriyet Savcısının Başvurusu ve Vazgeçmesi.....105
 I) İstinafta Eski Hâle Getirme ve Etkisi108

IV. BÖLÜM**İSTİNAFTA İNCELEME ve KARAR TÜRLERİ.....113**

- A) Birinci Aşama: İstinafta Ön İnceleme.....118
 1) Ön İnceleme Unsurları.....119
 a) Yetki Unsuru120

b) Başvuru Hakkı Unsuru.....	122
c) Süre Unsuru.....	122
d) Kararın Niteliği Unsuru	123
2) Ön İnceleme Zamanı ve Aşamaya Katılım.....	124
3) Ön İnceleme Sonucundaki Karar Türleri ve İçerikleri	125
a) İstinafta Yetkisizlik Kararı	126
b) İstinaf Başvurusunun Reddi Kararı.....	128
c) Gönderme, İade, Tevdi Kararları	130
4) Ön İnceleme Sonucu Verilen Kararın Kanun Yolu	134
5) Başvurunun Reddi Kararı ve Kanun Yararına Bozma İlişkisi.....	140
6) İstinafta Ön İnceleme Tablosu.....	142
B) İkinci Aşama: İstinafta (Esas) İnceleme ve Kovuşturma	143
1) İnceleme ve Kovuşturma Unsurları	144
a) Şekli Unsur.....	144
b) Maddi Unsur	144
2) İnceleme ve Kovuşturma Zamanı ve Aşamaya Katılım	144
3) İnceleme-Kovuşturma Sonucundaki Karar Türleri ve İçerikleri	145
a) İstinaf Başvurusunun Esastan Reddi Kararı.....	145
b) Düzeltilerek İstinaf Başvurusunun Esastan Reddi Kararı	148
b.1- Birinci Grup Düzeltme Nedenleri.....	152
b.2- İkinci Grup Düzeltme Nedeni	155
b.3- Üçüncü Grup Düzeltme Nedenleri	156
b.4- Dördüncü Grup Düzeltme Nedenleri.....	156
c) Hükmün Bozulması Kararı.....	158
c.1- Birinci Grup Bozma Nedenleri (Hukuka Kesin Aykırılıklar).....	161
c.2- İkinci Grup Bozma Nedenleri.....	171
c.3- Bozma Kararının Kanun Yolu Meselesi	175
c.4- Bozma Kararı Sonrasındaki İşlemler	177
d) Duruşma Hazırlığı İşlemlerine Başlanması Kararı	182
d.1) Duruşmadaki İstinaf Başvurusunun Esastan Reddi Kararı.....	185
d.2) Hükmün Kaldırılması Kararı	186
d.2.1) Hükmün Kaldırılması Kararının Duruşmasız Verilmesi	188
d.2.2) Hükmün Kaldırılmasından Sonra Verilebilen Kararlar.....	193
d.2.3) Hükmün Kaldırılmasından Sonraki Karar İçerikleri	197
d.2.3.1) İlk Derecedeki Hükmün Gerekçe ve Unsurları.....	197

d.2.3.2) Duruşmadaki İstinaf Hükümünün Gerekçesi-Unsurları...	202
C) Her İki Aşamanın Birleştirilerek Yapılması ve Sonuçları	203
D) Özellik Arzeden Bir Kısım Kararların İstinafı.....	205
1) Bir Hükümle Verilen Birden Fazla Cezanın Kanun Yolu	206
2) Hangi Cezanın İstinaf Edildiğinin Talepte Belirtilmesi	213
3) Ara Kararına Karşı İstinaf (Sair Durum)	214
4) HAGB'ye veya Açıklanmasına Dair Kararın Kanun Yolu	215
5) Basit Yargılama Usulü ve Bu Usulle Verilen Kararın İstinafı	225
6) Koruma veya Güvenlik Tedbirine Dair Kararın İstinafı.....	231
7) Görevsizlik veya Yetkisizlik Kararının İstinafı	235
8) Önödeme-Uzlaşma Nedeniyle Verilen Düşme Kararının İstinafı	238
9) Adli Para Cezasına İlişkin Kararın İstinafı	239
E) İstinaf Cezada İnceleme Aşamaları ve Karar Türleri Tablosu	241

V. BÖLÜM

DURUŞMA ve DURUŞMA YERİNE BOZMA KARARI	245
A) İstinafta Duruşma İçin Talepte Bulunmak	245
B) Duruşmayı Gerektiren Hususlara Örnekler.....	250
C) İstinafta Duruşma Hazırlığı.....	251
D) İstinaf Duruşmasına Özgü Usul Hükümleri.....	252
E) Tarafların Duruşmaya Katılmamasının Karara Etkisi.....	255
F) Cumhuriyet Savcısının Duruşmaya Katılımı.....	255
G) Duruşma Açılması Yerine Bozma Kararının Verilmesi	257
1) Duruşma Yerine Bozma Kararı Verilmesinin Mahiyeti.....	260
2) Duruşma Yerine Bozma Kararı Verilmesinin Olası Sonuçları.....	267

VI. BÖLÜM

İSTİNAFIN KESİN KARARLARI	270
A) İstinafin Kesin (Temyiz Edilemeyen) Nitelikteki Kararları	271
1) Beş Yıl ve Altındaki Hapis ile Adli Para Cezaları	272
2) Beş Yıl veya Daha Az Hapis Cezalarını Artırmayan Cezalar	276
3) Seçenek Yaptırımlara İlişkin Kararlar	279
4) İlk Defa İstinafta Verilen Kesin Kararlar	280
5) Üst Sınırı İki Yıl Hapis ve Buna Bağlı Adli Para Cezası	281
6) Adli Para Cezasını Gerektiren Suçlardaki Kararlar	284

7) Bir Kısım Beraat Kararları	288
8) Eşya veya Kazanç Müsaderesi Kararları	290
9) Düşme, Cezaya Yer Olmadığı, Güvenlik Tedbiri Kararları	290
10) Aynı Hükümdeki Birden Fazla Ceza veya Kararlar	292
B) İstinafin Kesin Kararının Temyiz Edilmesi	294
C) İstinafin Kesin Kararına Karşı Kanun Yolu.....	299
1) İstinafin Kesin Kararına Karşı Olağan Üstü İtiraz	299
a) Şartlar ve Yöntem	302
a.1) Cumhuriyet Başsavcılığınca Yapılacak İşlem	306
a.2) Ceza Dairesince Yapılacak İşlem	307
a.3) Başkanlar Kurulunca Yapılacak İşlem	308
b) Bozma Kararının 308/A. İtirazına Konu Edilmesi.....	308
c) Olağan İtirazla Verilen Kararın, 308/A. İtirazına Konu Edilmesi.....	311
2) İstinafin Kesin Kararına Karşı Yargılamanın Yenilenmesi.....	312
D) Kesin Kararda Verilmeyen Vekâlet Ücretinin Temyizi.....	314

VII. BÖLÜM

İSTİNAFIN KESİN OLMAYAN KARARLARI.....316

A) İstinafin (Olağan) İtiraza Tabi Kararları.....	316
B) İstinafin Temyize Tabi Kararları.....	318
1) Temyiz İstemi, Süresi ve Nedeni.....	320
2) Re'sen (Doğrudan) Temyiz.....	325
3) Beş Yıldan Fazla Hapis Cezaları	327
4) Beş Yıl veya Daha Az Hapis Cezalarını Artıran Cezalar	328
5) İlk Defa İstinafta Verilen Temyize Tabi Kararlar	328
6) On Yıldan Fazla Ceza Gerektiren Suçtan Verilen Beraat Kararı	341
7) Müsadere Kararı	341
8) Katalog Suçlardaki Kararların Temyizi.....	343
9) Avukatın Görev Suçu Nedeniyle Verilen Kararın Temyizi.....	346
10) Yargıtay Bozma Kararı Sonrasındaki Usul	347

VIII. BÖLÜM

İSTİNAFTA SİRASET ve ALEYHE BOZMA YASAĞI.....349

A) Kararın Diğer Sanıklara Etkisi, Sirayet	349
B) Aleyhe Bozma veya Değiştirme Yasağı	354

IX. BÖLÜM**İSTİNAFIN BİRBİRİYLE ÇELİŞKİLİ KARARLARI.....362**

- 1) Şartlar364
- 2) Talep Yapabilenler365
- 3) Talep Makamı.....365
- 4) Talep Üzerine Yapılacak İşlem365
- 5) Uygulama Örnekleri366

X. BÖLÜM**VEKÂLET ÜCRETİ UYGULAMALARI.....375**

- 1) Yargılama Giderinin Niteliği.....377
- 2) Vekalet Ücretinin Asıl Hükme Bağlılığı378
- 3) Başvuruya Yalnızca Vekalet Ücretinin Konu Edilmesi378
- 4) Vekalet Ücretinde Davacı veya Sanık Sayısı380
- 5) Katılma Talebi ve Buna Dair Kararın Olması380
- 6) Beraat Etme Halinde Vekalet Ücreti381
- 7) Mahkumiyet Halinde Vekalet Ücreti.....382
- 8) Hem Beraat Hem Mahkumiyet Hali383
- 9) Davanın Reddi Halinde Vekalet Ücreti384
- 10) HAGB ve Açıklanması Halinde Vekalet Ücreti385
- 11) Davanın Düşmesi Halinde Vekalet Ücreti.....386
- 12) Özel Şartın Olması Halinde Vekalet Ücreti.....388
- 13) Ek Kararla Vekalet Ücretine Karar Verilmesi.....388
- 14) İdari Para Cezası Verilmesi Halinde Vekalet Ücreti388
- 15) Vekalet Ücreti Yerine Dilekçe Ücretine Hükmedilmesi389
- 16) Zorunlu Müdafilikte Vekalet Ücreti390

XI. BÖLÜM**MUHTELİF KONULAR391**

- 1) Yargı Çevresinde Hâkimin Davaya Bakma Engelinin Çıkması391
- 2) Müdafilik Yönünden İstinafta Farklılık.....391
- 3) İstinafta Katılan Sıfatının Elde Edilmesi392
- 4) İspat veya Delil Yönünden İstinafta Farklılık393
- 5) İstinafta Birleştirme Kararı.....394

6) Birleştirme Uyuşmazlığının İstinafta Giderilmesi	394
7) Bozma Kararından Sonra Dosyanın Gönderilmesi.....	395

SONUÇ

(SORUNLAR ve ÖNERİLER)	396
1) İstinaf Cumhuriyet Başsavcılıklarına Düşen Görevler	396
2) Barolara veya Hukukçulara Düşen Görevler	397
3) İstinafa Gönderilecek Dosyaların Kontrollerinin Yapılması	398
4) İstinafta Dosya Birikimi ve Bunun Azaltılması.....	399
5) Tebligat Eksiklikleri, Uygulamanın Maliyeti ve Sonucu	403
6) Uygulamadaki “Tevdi, İade, Gönderme” Kararları.....	404
7) Yasaya Aykırı Bozma Kararlarının Fazlalığı ve Etkisi	405
8) Üye Hakim veya Daire Başkanının Karar Öncesi Raporu	408
9) Daire Sayısı-İkiz Daire Uygulaması.....	409
10) İtirazları İncelemeye Yetkili Başkanlar Kurulu.....	410
11) İstinaf Talebinin Ret Edilmesi Kararı.....	411
12) Adli Para Cezaları.....	412
13) Olağan Üstü İtiraz Uygulaması	414
14) HAGB Kararının Düşürülmesi Uygulaması	417
15) Vekâlet Ücreti Farklılığı	418
16) İcra Ceza-Çek Suçu Duruşmasına C. Savcısının Katılımı.....	418

KISALTMALAR

- AYM:** Anayasa Mahkemesi
BAM: Bölge Adliye Mahkemesi
CD: Yargıtay Ceza Dairesi
CGK: Yargıtay Ceza Genel Kurulu
CMK: 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu
E: Mahkeme Kararının Esas Numarası
HAGB: Hükmün Açıklanmasının Geri Bırakılması
HGK: Yargıtay Hukuk Genel Kurulu
HD: Yargıtay Hukuk Dairesi
HSK: Hakimler ve Savcılar Kurulu
HMK: Hukuk Usulü Muhakemesi Kanunu
İBK: Yargıtay İçtihadı Birleştirme Kararı
İstinaf: Bölge Adliye Mahkemesi
K: Mahkeme Kararının Karar Numarası
Md: Yasa maddesi
R.G: Resmi Gazete
S.K: Sayılı Kanun
TCK: 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu
Vd: Ve devamı

KİTABIN ÖZETİ

İlk baskı sonrasında gelen talepler üzerine kitabın içeriği itibariyle bir özet yapılmıştır. Aşağıdaki bölüm, kitabın özetinden ibarettir. Ayrıntılı açıklamalar ve karar örnekleri dipnotlarla birlikte ilgili bölümlerde yapılmıştır.

1. Ülkemizde bölge adliye (istinaf) mahkemeleri, 01.06.2005 tarihinde yürürlüğe giren 5271 sayılı CMK'da düzenlenmiş ise de 20 Temmuz 2016 tarihinde fiili olarak faaliyete girmiştir.

2. Usul hukukumuzda, 20.07.2016 tarihi itibariyle bir istisna, yani 6706 sayılı Kanun'un 18. Maddesi uyarınca suçluların iade edilmesi yargılaması hariç, kanun yolu itibariyle, ilk derece (esas) mahkemelerinden verilen kararlar artık istinaf incelemesinden geçmeden temyiz edilemez. İlk derece mahkemesinden verilen kararın yasal şartları varsa ilk önce istinaf incelemesi, daha sonra ise kararın mahiyetine göre temyiz incelemesi yapılır.

3. İstinaf, ilk derece mahkemeleri ile Yargıtay arasında köprü görevini almıştır. Adli yargıda ikinci derece nitelikli mahkeme olarak kabul edilmiştir. Yargıtay yapılanmasına benzer olarak teşkilatlandırılmakla beraber yüksek mahkeme statüsünde değildir.

4. İstinafın teşkilat yasası, 5235 sayılı, Adli Yargı İlk Derece Mahkemeleri ile Bölge Adliye Mahkemelerinin Kuruluş, Görev ve Yetkileri Hakkındaki Kanun'dur. Bu yasanın 25 vd. maddeleri bölge adliye mahkemeleri ile ilgili düzenlemeleri içerir.